

Sprekk i museumsbudsjettet til Christen Sveaas:

– Norges største kunstveldedighetsauksjon

Tekst:
Kari Nestaas
kari.nestaas@kapital.no

Kunstsamler og investor Christen Sveaas arrangerer kunstauksjon for å del-finansiere et nytt bygg på Kistefos-Museet. En rekke kunstnere i verdensklasse, som Marina Abramović og Bjarne Melgaard, har donert verker til auksjonen.

– Dette blir utvilsomt Norges største kunstveldedighetsauksjon, forteller Christen Sveaas.

Onsdag 22. august skal et 30-talls kunstverk legges under hammeren på Kistefos-Museet på Jevnaker. Det gode formål? Å dekke inn budsjettsprekken på det nye museet som skal bygges i regi av Stiftelsen Kistefos-Museet.

Mens finansmannen og reдеarving Petter Olsen solgte Munch-maleriet "Skrik" til over 100 millioner dollar for å finansiere et museum, fant Sveaas en annen løsning. Han har greid kunststykket å få kunstnere og gallerister til å bidra med kunstverk til inntekt for det nye museumsbygget på Kistefos-Museet.

– Jeg har vært kunde hos Christie's i ca. 35 år, og de tente umiddelbart på ideen med en auksjon til inntekt for dette unike samtidskunstmuseet.

Christen Sveaas

– Det gode formål er støtte til det nye museumsbygget på Kistefos, sier Sveaas, som i fjor ble notert med en formue på fem milliarder kroner i Kapitals oversikt over Norges 400 rikeste.

– For eksempel har sir Anthony Cragg donert

et verk på i størrelsesorden to millioner kroner, Marina Abramović et til 650.000 kroner, Lari Pittman og Taner Ceyland har bidratt med verker verdt rundt én million kroner, mens Elmgreen & Dragseth har donert et verk som trolig er verdt 150.000 kroner. Det er ennå flere uker igjen, og vi snakker med flere kunstnere og deres gallerister for å motta flere verk. Jeg mener ideen var Williams, og han mener den var min, så da så, fortalte Sveaas til Kapital i begynnelsen av juni med referanse til William Flatmo, administrerende direktør for Sveaas' gedigne kunstsamling.

Sprekk på 50 mill.

Høsten 2015 ble det kjent at Kistefos-Museet på Jevnaker skulle få et nytt bygg til kunsten, tegnet av den prisbelønte, danske arkitekten Bjarke Ingels. Da Sveaas innviet Kapital nærmere i de nye planene våren 2016, lå budsjettet på ca. 140 millioner kroner, hvorav 120 millioner kroner skulle komme fra Sveaas. Siden den gang har både bidragene fra andre og budsjettet blitt økt. Stiftelsen Kistefos-Museet har mottatt 15 millioner kroner fra Sparebankstiftelsen Jevnaker Lunner Nittedal og tre millioner kroner fra Sparebankstiftelsen Ringerike. I tillegg har museet mottatt midler over gaveforsterkningsordningen. Det har også søknader inne for ytterligere midler gjennom denne ordningen, men det er ikke nok til å dekke prislappen, som i skrivende stund ligger på 190 millioner kroner.

– **Sånn er livet:** – Det ble endel dyrere, sånn er livet, forklarer Christen Sveaas om budsjettsprekken for det nye museet på Kistefos. Her fra sesong-åpningen på Kistefos-Museet med kulturminister Trine Skei Grande.

Foto: Rolf M. Aagaard

Gitt kunst til auksjonen

Disse kunstnerne har gitt kunstverk som skal selges til inntekt for det nye bygget på Kistefos-Museet. Navnene er sortert alfabetisk.

- Marina Abramovic
- Hurvin Anderson
- Lynda Benglis
- Sverre Bjertnes
- Per Inge Bjørlo
- Taner Ceylan
- Tony Cragg
- Alex DaCorte
- Dexter Dalwood
- Elmgreen & Dragset
- Ida Ekblad
- Theaster Gates
- Jeppe Hein
- Candida Höfer
- Ilya Kabakov
- Martin Kippenberger
- Mikkel McAlinden
- Bjarne Melgaard
- Paulina Olowska
- Lari Pittman
- Fredrik Raddum
- Wilhelm Sasnal
- Fredrik Værsløv

– Det blir endel dyrere. Sånn er livet, sier Sveaas. Det var etter endt anbudsrunde de innså at budsjettet sprakk.

– De innleide konsulentene undervurderte i betydelig grad omfanget av provisoriske konstruksjoner, i tillegg til kompleksiteten i bæresystemet. Dette er jo ikke bare et museum, men en spektakulær bro som vrir seg over elven, forklarer Sveaas.

– Garantert for resten

Det er det internasjonale auksjonshuset Christie's som arrangerer auksjonen. De er foreløpig ikke i mål med alle forhåndsvurderingene av verkene som skal selges på auksjonen, som Sveaas håper å få inn syv til åtte millioner kroner på.

– *Hva skjer hvis det blir mindre?*

– Verden vil fortsatt bestå, og museet likeså.

– *Er det planlagt at auksjonen skal dekke inn hele*

budsjettsprekken, eller skal det også hentes penger fra andre steder?

– Nei, det er det ikke, men auksjonen blir et viktig bidrag. Jeg har garantert for resten av budsjettsprekken, sier Sveaas og tilføyer at museet skal åpne som planlagt neste år.

Året 2019 er ikke tilfeldig valgt. I 2020 åpner både det nye Munchmuseet og Nasjonalmuseet.

– Vi vil unngå at åpningene krasjer, har Flatmo tidligere fortalt Kapital. Han sitter for øvrig også i styret til 2020. Det er et nettverk som blant annet samler inn penger og kjøper kunst til Nasjonalmuseet.

– God venn av Christie's

Sveaas og Flatmo begynte å jobbe med Kistefos-auksjonen i desember i fjor. Auksjonarius er Francis Outred, som er leder for Christies' avdeling for etterkrigs- og samtidskunst i Europa. Det er Sveaas' heleide

Cornelia Svedman,
Christie's Norge

– Arbeidene er stort sett donert av kunstnere og gallerier som Christen har kjøpt mange arbeider av til sin egen samling. På mange måter reflekterer auksjonen Christens estetikk og visjon.

Cornelia Svedman,
Christie's Norge

– Vi gleder oss veldig til å nyte Christens kjente gjestfrihet og det legendariske krepselaget.

investeringsselskap Kistefos som er vert for auksjonen i august.

– *Hvordan kom samarbeidet med Christie's i stand?*

– Jeg har vært kunde hos Christie's i ca. 35 år, og de tente umiddelbart på ideen med en auksjon til inntekt for dette unike samtidskunstmuseet, sier Sveaas.

Foruten å samle på kunst er Sveaas også ivrig innen blant annet sølv, glass og ikke minst vin, som han har kjøpt og solgt for store summer.

– Christen er en stor mesenat innen kunst og veldedighet. Han er også en god venn av Christie's, sier auksjonshusets norske representant Cornelia Svedman.

Hun uttaler seg også på vegne av Outred, nevnt over, og Cristian Albu. Sistnevnte er leder for auksjonshusets avdeling for etterkrigs- og samtidskunst i London.

– Arbeidene er stort sett donert av kunstnere og gallerier som Christen har kjøpt mange arbeider av til sin egen samling. På mange måter reflekterer auksjonen Christens estetikk og visjon. Vi ser frem til å bidra med vår ekspertise, erfaring og nettverk til auksjonen. I tillegg gleder vi oss veldig til å nyte Christens kjente gjestfrihet og det legendariske krepselaget, sier Svedman med referanse til festen investeringsselskapet Kistefos arrangerer på Kistefos-Museet i august hvert år.

Får navn på plakett

– *Hvordan har dere gått frem for å få så mange kjente kunstnere til å gi verk til auksjonen?*

– Vi har høflig forespurt om kunstnere ville bidra til å realisere dette spektakulære museumsbygget, sier Sveaas.

– Med endel kunstnere har vi hatt direkte dialog, mens andre forespørsler har blitt rettet via kunstneres gallerister og andre venner, sier han.

Alle donatorene hedres i etterkant med navnet sitt på en plakett når det nye museet står ferdig. Mange av kunstnerne er allerede representert i skulpturparken eller i Sveaas' private kunstsamling, som er i verdensklasse, og som inneholder mye som ikke er offentlig kjent.

I slutten av mai ble en stedsspesifikk skulptur av den amerikanske kunstneren Lynda Benglis avduket av kulturminister Trine Skei Grande. Benglis er blant kunstnerne som bidratt til auksjonen. Det er også den polske samtidskunstneren Wilhelm Sasnal, som er årets kunstner innendørs i kunsthallen i det som en gang var tresliperiet på Kistefos. Grunnen til at det bygges et nytt museumsbygg er at det da kan vises

kunst på et enda høyere nivå enn i dag på grunn av utformingen og kvaliteten på bygget.

“Let's realize the twist!”

Det nye bygget er på tusen kvadratmeter og skal ligge på nedsiden av dagens kunsthall. På utsiden skal det brukes børstet stål i tillegg til mye glass. Interiøret er en “white cube”, alt er i treverk. Broen er vridd i en tvist og ligger over elven og er tenkt som en skulptur. Vridningen medvirker til at lokalene inne går fra høyde- til breddeformat i de ulike visningsrommene.

Navnet er “Twisted”, noe Sveaas & Co også spiller på i “save the date”-invitasjonene som er sendt ut:

“Let's realize the twist! The unique new building which crosses Randselven with a remarkable twist, has become more complex and more expensive than anticipated.”

Mer vanlig i utlandet

– *Sveaas, du er jo en stor velgjører. Men likevel, er det ikke litt flaut på en måte å samle inn penger til seg selv, selv om det går til Stiftelsen Kistefos-Museet?*

– Vi har møtt velvillighet og utrolig entusiasme rundt dette initiativet. Det har vært en fornøyelse å arbeide med denne auksjonen. De fleste kunstnere og gallerier er jo kjempebegeistret for et nytt samtidskunstmuseum i verdensklasse her i Norge. Kistefos er et privat museum som er åpent for allmennheten, og det nye museet blir en attraktiv publikumsdestinasjon lokalt, nasjonalt og internasjonalt, sier han.

Sveaas påpeker at det er langt mer vanlig med veldedighetsauksjoner i utlandet, inkludert museumsbygg og museumsutvidelser.

– Det er derimot ikke vanlig å ha veldedighetsauksjon for offentlige museumsbygg, sier Sveaas.

Tidligere har det blitt arrangert to veldedighetsauksjoner på Kistefos-Museet. De var begge til inntekt for Voss Foundation og Milgis Trust, hvis formål er rent vann i Afrika.

– Kunstveldedighetsauksjonen i august er en “one-off event”, sier Sveaas.

Visningen av kunsten som skal auksjoneres bort i august, er allerede i gang. Idet Kapital gikk i trykken åpnet dørene i lokalene til Christie's i King Street i St. James i London. Dette sammenfaller med store auksjoner, som selvfølgelig trekker mye publikum. Kistefosauksjonen er også omtalt i katalogene til London-auksjonene, hvor etterkrigskunst og samtidskunst skal under hammeren. Fra og med 15. august skal kunsten vises hos Blomqvist Kunsthandel i Oslo. ■

➤ **Selges i august:** Marina Abramovič' fotografi "Portrait with Maracas" fra 2006.

Foto: Marina Abramovic Studio

➤ ➤ – **Det gode formål:**
Det nye museumsbygget på Kistefos-Museet, som skal stå ferdig neste år.
Foto: Bjarke Ingels Group

➤ **Selges i august:** Tony Craggs bronseskulptur "Untitled" datert 2018.
Foto: Tony Craggs Studio/
Marianne Holtermann Fine Arts

➤ ➤ **Selges i august:**
Bjarne Melgaard-maleriet "Untitled", datert 2017-2018.
Foto: Bjarne Melgaard Studio,
Oslo

➤ **Gitt verk til auksjonen:** Amerikanske Lydia Benglis har laget den siste skulpturen i parken på Kistefos-Museet og har også gitt verk til auksjonen. Hun står ved siden av Christen Sveaas til høyre i bildet. Til venstre er kulturminister Trine Skei Grande og William Flatmo, som er sjef for Sveaas' kunstsamling.
Foto: Knut Arne Breibrenna

➤ ➤ **Selges i august:**
"Narcissus" malt av Taner Ceylan i år.
Foto: Taner Ceylan Studio

